

یاسمینا رضا

زندگی و آثار

رضا بهار



۱۳۹۸

سرشناسه	: بهارلو، رضا، ۱۳۵۶
عنوان و نام پدیدآور	: یاسمینا رضا، زندگی و آثار/ رضا بهارلو.
مشخصات نشر	: شمیرانات: انتشارات دریاپیک، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ ص؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۶۸۶-۴-۰
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۶۵-۱۶۶.
موضوع	: رضا، یاسمینا، ۱۹۵۹ م. -- نقد و تفسیر
موضوع	: Faza, Yasmina -- Criticism and interpretation :
موضوع	: نمایشنامه فرانسه -- قرن ۲۰ م. -- تاریخ و نقد
موضوع	: French drama -- 20th century -- History and criticism :
رده‌بندی کنگره	: PQ۲۶۶۷/ص۲۴ ی ۸۸۱۳۹۷
رده‌بندی دیویی	: ۸۲۴/۹۱۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۶۶۰۵۹



انتشارات دریابگی

.....

یاسمینا رضا

زندگی و آثار

رضا بهارلو

نوبت چاپ: اول / بهار ۳۹۸

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

طراح جلد: میرحسین دریابیگی

صفحه‌آرا: حانیه سادات باقرچیمه

قیمت: ۲۰,۰۰۰ تومان

تمامی حقوق مادی و معنوی این کتاب برای ناشر محفوظ است.

فهرست

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۳
فصل اول: درباره‌ی یاسمینا رضا.....	۱۵
فصل دوم: نمایشنامه‌ی «گفتگوهای پس از یک سال پاریس».....	۳۳
فصل سوم: نمایشنامه‌ی «هنر».....	۵۶
فصل چهارم: نمایشنامه‌ی «مرد اتفاقی».....	۷۷
فصل پنجم: نمایشنامه‌ی «سه روایت از زندگی».....	۱۰۹
فصل ششم: نمایشنامه‌ی «خدای کشتار».....	۱۳۳
سخن آخر.....	۱۵۷
منابع.....	۱۶۳

پیشگفتار

نزدیک به ربع قرن است که یاسمینا رضا خود را به عنوان نمایشنامه‌نویسی مام‌عیار در دنیای درام‌نویسی مطرح کرده و از همان سال‌ها آثار وی مورد توجهی جامعه‌ی تئاتری ایران و مترجمین حوزه‌های نمایشنامه‌نویسی، داستان‌نویسی و... قرار گرفته است. تقریباً همه‌ساله اجراهای متعددی از آثار وی را وی صحنه تئاتر کشور می‌بینیم. در طی این سال‌ها تعدادی از مترجمین تلاش کرده‌اند برخی از ترجمه‌های خود پیرامون زندگی شخصی یاسمینا مطالبی را جهت شناخت بیشتر نویسنده ترجمه کرده و درج نمایند؛ اما با وجود همه‌ی این‌ها خلاء کتاب جامعی که بتواند دربرگیرنده‌ی تمامی آنچه مورد نیاز مخاطب باشد، به‌طور آشکاری محسوس است.

تا اینکه بالاخره نگارنده‌ی این کتاب تصمیم گرفت در این خلاء موجود را رفع نماید. نگارنده در فصل اول این کتاب تلاش کرد با گردآوری و تدوین تمام مطالب موجود در خصوص زندگی شخصی و گاه‌آه‌های هنری نویسنده، خواننده را با لایه‌های تودرتوی زندگی یاسمینا آشنا سازد. با توجه به دریافتی که از روحيات یاسمینا دارد، تلاش می‌کند که به این فصل چیزی متفاوت از بیان یک بیوگرافی معمول باشد. نگارنده در پشت جلد کتاب خود دیالوگی را از نمایشنامه "مرد اتفاقی" برمی‌گزیند و اعتقاد دارد که یاسمینا رضا نویسنده‌ای است که نسبت به بیوگرافی نوشتن هیچ‌گاه حس خوبی نداشته است. این دیالوگ از زبان "پل پارسکی" چنین بیان می‌شود: نوشتن بیوگرافی ممنوع. نوشتن بیوگرافی

بعد از مرگم ممنوع. اکیداً. این رو هم باید به اون وکیل بگم. بیوگرافی یه نویسنده کار کاملاً بی معنی.

نگارنده در پنج فصل بعدی خود پنج نمایشنامه‌ی مطرح و به دفعات اجرا شده در ایران را برای بررسی برمی‌گزیند و در واقع دو دهه (از ۱۹۸۷ تا ۲۰۰۷) از زندگی هنری یاسمینا رضا را بررسی می‌نماید. هر فصل دو بخش جداگانه دارد. در بخش نخست تلاش می‌کند صحبت‌ها، تحلیل‌ها و نظرات منتقدین متعدد را نسجم کرده و ارائه دهد و در بخش دوم با نگرشی نو و سرشار از خلاقیت شروع تا پایان هر نمایشنامه را منطبق با برداشت‌های شخصی‌اش از آثار منتخب ارائه می‌دهد؛ و در نهایت در سخن پایانی نیز نتیجه‌گیری‌هایش را در اختیار خواننده قرار می‌دهد.

کتاب ضمن تحلیل و بررسی پنج نمایشنامه مطرح یاسمینا رضا، توانایی این را دارد که خواننده را به طه، کاهل با ابعاد گوناگون زندگی هنری و شخصی یاسمینا آشنا سازد و همچنین با کلامی دل‌نشین این پتانسیل را داراست، که مورد توجه خواننده غیر تخصصی نیز قرار گیرد.

مطالب ذکر شده در این کتاب به گونه‌ای است که می‌تواند به عنوان کتاب کمک آموزشی در دروسی چون مبانی کارگردانی ۱، مبانی نمایشنامه‌نویسی ۱ و ۲، تحلیل نمایشنامه ۱ و ۲ و اصول و فنون نمایشنامه‌نویسی ۱ و ۲ در مقطع کارشناسی نمایش مورد استفاده دانشجویان این حوزه قرار گیرد. در درس مبانی کارگردانی ۱ در مبحث طریقه‌ی مطالعه‌ی نمایشنامه، دانشجو را با عناصری چون فرم، سبک، اجزا داستان، شخصیت‌ها و فکر اصلی آشنا می‌سازد. در درس مبانی نمایشنامه‌نویسی ۱ و ۲ در مبحث بررسی اجزا یک نمایشنامه منطبق بر اهمیت موضوع و شخص بازی یاری‌گر دانشجو خواهد بود. در درس تحلیل نمایشنامه ۱ و ۲ دانشجو

را با نمایشنامه‌نویس به‌عنوان یک متفکر آشنا می‌سازد. در درس اصول و فنون نمایشنامه‌نویسی ۱ و ۲ دانشجو را با عناصری چون موضوع و اهمیت آن در نمایشنامه، استخوان‌بندی یا پیکره نمایش، چگونگی رشد شخص بازی، بررسی موضوع و کشمکش، علت و معلول، نقطه شروع، دگرگونی و تحول در نمایشنامه، بحران و شدت یا نقطه اوج آشنا می‌سازد.

دکتر میرزا لیرضا دریابیگی

عضو هیأت علمی و مسئول گروه آموزشی تحصیلات تکمیلی نمایش
دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی دانشکده هنر